

RŽURNÁL

Ročník 14 Číslo 1 jún 2024

Magazín priateľov a cestujúcich Košickej detskej historickej železnice

NAJSTARŠIA FUNKČNÁ LOKOMOTÍVA NA SLOVENSKU OSLOVUJE 140 ROKOV

JE ÚZKOROZCHODNÁ, VOLÁ SA KATKA A JAZDÍ NA JEDINEJ DODNES EXISTUJÚCEJ DETSKEJ ŽELEZNICI V BÝVALOM ČESKOSLOVENSKU, KTORÁ SA NACHÁDZA PRI MESTE KOŠICE, V REKREAČNEJ OBLASTI ČERMELI.

Na začiatok tohto príbehu musíme ísť do Nemecka, do Erfurtu, do malej strojárne, ktorú v roku 1857 založil Christian Hagans a od roku 1872 začal vyrábať malé lokomotívy. Do tejto kategórie patrili tiež štyri pre budovanú úzkorozchodnú železnicu z Gelnice do Smolníka na prevoz rudy z baní v Smolníku a Gelnici na Košicko-bohumínsku železnicu. Lokomotívy Hagans tu dostali čísla od 1 do 4. Pravidelná prevádzka na tejto železnici začala 27. decembra 1884.

Prvá svetová vojna výraznejšie nezasiahla územie Uhorska, preto železnica v Gelnici prežila vojnu bez škôd, zoštatnili ju a lokomotívy dostali číselné označenie podľa Vojtěcha Kryšpina, ktoré používali Československé státní dráhy (ČSD) - U36.001, U36.002, U36.003 (Katka) a U36.004.

30. roky znamenali pre gelnické lokomotívy výrazné zmeny. Najmä vypuknutie Veľkej hospodárskej krízy a stavba novej hlavnej železnice Margecany – Červená Skala znížilo ich vyťaženosť. Preto v roku 1938 predali lokomotívu U36.001 do

Diósgyőru v Maďarsku a Katka odišla na železnicu Hronská Breznica – Banská Štiavnica, kde zostala do konca druhej svetovej vojny. Potom sa vrátila do Smolníka, ale omedľho bola znova odoslaná do Banskej Štiavnice, kde pomáhala počas stavby „Trať mládeže“. Po jej dokončení sa v roku 1949 znova vrátila do Smolníka.

Nadbytočné vozidlá a materiál z Banskej Štiavnice inšpiroval staviteľov pionierskej železnice v Košiciach. Preto v roku 1955 prepravili najprv koľajnice a potom niekoľko vagonov a tiež lokomotívu U36.004, ktorá v Košiciach jazdila len jeden rok a potom sa vrátila. V Smolníku už dlho nejazdila a bola vyradená už v roku 1961. Zostávajúce dve lokomotívy, U36.002 a U36.003, ju prežili len o štyri roky, lebo v roku 1965 železnicu z Mníška nad Hnilcom do Smolníka zrušili a obidve lokomotívy potom použili ako vykurovacie kotly. Lokomotívu U36.003 potom vystavili ako pamätník v depe v Spišskej Novej Vsi. To vyzeralo na definitívny koniec.

Nádej pre nový život lokomotívy U36.003 skrs-

la koncom 80. rokov, keď vtedajší primátor Košíc, Rudolf Schuster, hľadal parnú lokomotívu pre pionierskú železnicu v Čermeli. Železničari v Spišskej Novej Vsi ju nechceli odovzdať, ale súhlasili pod príslubom, že dostanú inú lokomotívu ako pamätník. Sľub bol splnený a parnú lokomotívu U36.003 na tomto mieste nahradila elektrická lokomotíva E499.005, prezývaná „Bobina“, ktorá sa tu nachádza dodnes.

Lokomotívu U36.003 poslali do opravovne lokomotív v Českých Veleniciach, kde ju rekonštruovali do funkčného stavu. V Čermeli začala jazdiť v roku 1991 a dostala meno Katka, ktoré mala iná lokomotíva na tejto železnici v 50. rokoch.

V súčasnosti sa lokomotíva strieda s U29.101 „Krutwig“, ktorá s rokom výroby 1957 je jednou z posledných parných lokomotív vyrobených v Československu a v Čermeli jazdí od roku 2016.

Tomáš Halža, bývalý dobrovoľník Košickej detskej historickej železnice

Text: Zuzana Lehotská Foto: archív DŽK

2023

18.8. SVP-ČKA NA ALPINKE

Na konečnej stanici detskej železnice pribudli zaujímavé koľajové pracovné stroje, známe ako SVP.

29.8. V POKLADNI ÚRADOVALI ZLODEJI

Zavítala k nám dvojica zlodějov, ktorá sa viac znemožnila, ako zarobila. Vďaka kvalitným videozáznamom a spolupráci s verejnosťou ich polícia rýchlo identifikovala.

16.9. MARATÓNSKY VLAK

Ďalší nádherný deň v Slovenskom kráse plný zábavy, športu a poučenia. Na Turnianskom hrade nechýbali hry, tvorivé dielne, zoológ, občerstvenie a lukostreľba.

23.9. TOKAJSKÝ EXPRES

Vlakom sme sa dostali doslova až do vinárskych dvorov a pivníc, ochutnali domáce špeciality, pookriali pri folklóre...

14.10. URBEX PO KOŠICKÝCH VLEČKÁCH III

Trasa viedla za brány Teplárne Košice, ŽPSV Čaňa, starej magnezitky, Ferony, BOPE Steel-u a Konga... Jedinečná trasa priniesla unikátne zábery, zaujímavosti, výklad a obed na vlečke.

26.11. UKONČENIE SEZÓNY

Posledné jazdy v tejto sezóne si nechali újsť tí najskalnejší návštevníci.

2.12. – 3.12. MIKULÁŠSKY EXPRES V ČERMELI

Najkrajší Mikulášsky expres na detskej železnici priniesol okúzľujúcu zimnú jazdu parným vlakom, zábavu, tanec a balíčky od sv. Mikuláša, anjela a čerta.

9.12. VYCHODŇARSKY MIKULÁŠSKY EXPRES

Retrovláčik so sv. Mikulášom, anjelom a čertom potešil aj deti a ich rodičov na trase Košice, Prešov a Kapušany pri Prešove.

2024

7.1. SPADNUTÝ STROM

Silný vietor v Čermeli si poddal jeden zo stromov v blízkosti detskej železnice. Strom našťastie minul všetky vozne a budovy, odnieslo si to len oplatenie cyklochodníka.

9.2. BANSKO-ŽELEZNIČNÉ MÚZEUM

Najväčšiu súkromnú zbierku uhoľnej koľajovej dopravy na Slovensku nájdete na konečnej stanici detskej železnice. Exponáty donedávna slúžili v hneďouhoľnej bani Nováky, Han-

DEJ HISTORICKEJ ŽELEZNICE

dlová, Cígeľ a Veľký Krtíš. Kolajnice sú z Maďarska, Rumunska, Sloviniek a iných baní na Slovensku. Ďakujeme Bani Nováky, Hornonitrianskym baniam, Žeriavom Košice a dobrovoľníkom za pomoc pri inštalácii.

8.3. KATKA UŽ ČOSKORO V NOVOM ŠATE

Katka prešla počas vyše tri roky trvajúcej renovácii vážnymi opravami. Vďaka Žeriavom Košice a spoločnosti VAMT sme ju mohli previezť do lakovacej haly DPMK, kde ju spoločnosť BESSPRO odborne ošetrila a natrela novučičkými farbami.

9.3. JAZDA ELEKTRIČKOU

Presne na 13. výročie založenia nášho OZ sa stretli mladí železničiar na netradičnej jazde električkou KT8D5, ktorou prešli takmer celú električkovú sieť v Košiciach vrátane tzv. košickej rychlodráhy do železiarní. Električku riadil a zaujímavý program pripravil Pavol Titurus – dobrovoľník a vodič MHD.

12.3. OPRAVA KATKY POKRAČUJE

Kabínu, uhliaky a ďalšie časti Katky sme vďaka spoločnosti Compa-ro previezli na finálne lakovanie do BESSPRa.

23.3. VEĽKÁ BRIGÁDA

Takmer 30 dobrovoľníkov a členov Klubu mladých železničiarov sa pred otvorením pustilo do čistenia vozňov, umývania okien, tepovania, zametania, lakovania, vyplievania, upratovania, odpratávania ko-

nárov a dreva, natierania výhybiek.

3.4. - 6.4. PRÁCE NA TRATI A STANICIACH

Začali práce na trati. Na Alpinku pribudlo 300 t štrku ako darček od Carmeusu. Upravili sme terasu, rozhrabali štrk, orezali kríky, odpratali drevo, upravili vstup k drezinovému oválu a pracovali na oprave Katky.

20.4. A 27.4. OTVORENIE AJ S KATKOU

140-ročná parná lokomotíva Katka U36.003 po 3 rokoch opráv je opäť v prevádzke.

18.5. NÁBOR MLADÝCH ŽELEZNIČIAROV

Klub mladých železničiarov sa rozrástol o desiatku nových členov, ktorí sa už v tejto sezóne zžili s úlohami sprievodcov, výpravcov či výhybkárov.

1.6. RETROVLAK NA DEŇ DETÍ DO LEVOČE

Netradičné oslavy MDD sme absolvovali v Múzeu špeciálneho školstva, spoznali Levoču z výšky aj so sprievodcom a odhalili príbeh Levočskej bielej pani.

140 ROKOV RADOSTI

17.-18.8.2024

Stanice Čermel a Alpinka
sobota a nedela 9:00 – 16:00

PROGRAM

- PONÚKAME ZVÝHODNENÉ
DVOCDŇOVÉ VSTUPNÉ**

Časová náln podujatia na webe

www.detsbazeleznica.sk

NOČNÁ TAZDA (sobota 20:00)

- **Ohňová a laserová show**
- **Poézia pary a melódia noci**
- **Nočné fotenie vozidiel**

Na SVADBU v REJD0VEJ

VLAKOM

24.8.2024

Diev a dôchodca -	8 EUR
Dospelý -	13 EUR
	33 EUR

POZOR. V cene je aj preprava autobusom 10 št. dobiček do Reldove! a naspät.

Remeslnický jarmok
Remeslnické dvory – ukážky výroby
Hrisko pre detičky – detský dvor s tradičnými prvkami a tvorivé dielne
Dievocký bjuťi plac – česanie vlnocíov, tetovacký s rejdovskými motívami
Chiška u Krišti – pôvodná tradičná drevenica

Výstavy
Vojvodinský dvor (Kovačičká inštitúcia – ukážky maľby, výroba metiel, vlna, pivnica)
Tradičná gastronomia obcí: Rejdová, Gocovo, Honce, Margecany, Koljov, Bačský Petrovec, Sajóabony

12:00 Hopsa, horsa, zem otvor sa!
Bábkové divadlo BABADLO Prešov

15:15 Obliczanie mladochy

Patrik Rago
16:00 Zakukala lukuljenka f štirom noli

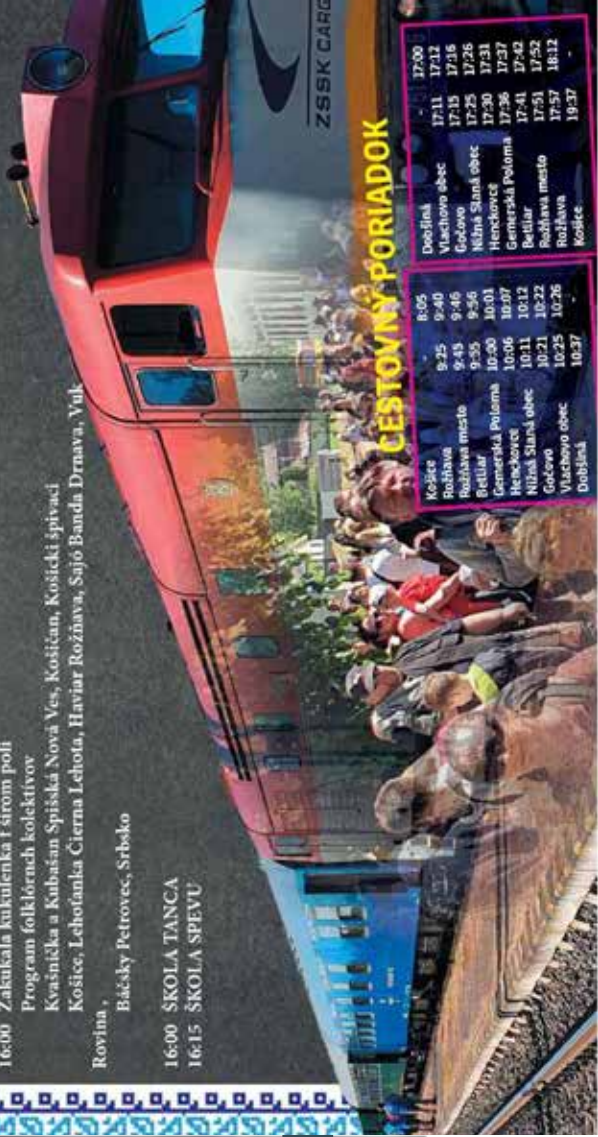
Program folklórnych kolektívov

Kvašníčka a Kubašan Spišská Nová Ves, Košičan, Košickí špiaci
Košice, Lehoľanka Čierna Lehota, Haviar Rožňava, Sajó Banda D

Rovlna,
Báčsky Petrovec, Srbsko

16:00 ŠKOLA TANCA
16:15 ŠKOLA SPEVU

16:15 ŠKOLA SPEVU

RESTOVNÝ PORIADOK

[illegible]